<u>ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ</u>
<u>ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ</u>
<u>ಜಯಂತ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ</u>

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ :
ಜಯಂತ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಅವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿ ಗೌರೀಶ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿಯವರ ಮಗನಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲಿ 1955 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಎಂ.ಎಸ್ಸಿ ಬಯೋಕೆಮಿಸ್ಟ್ರ ಪದವಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕತೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಿನಿಮಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೈದಿರುತ್ತಾರೆ. ತೆರೆದಷ್ಟು ಬಾಗಿಲು, ಗಾಳ, ದಗಡೂ ಪರಬನ ಅಶ್ವಮೇಧ, ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ ಕಷಾಯ, ಬಣ್ಣದ ಕಾಲು, ತೂಫಾನ್ ಮೇಲ್- ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು, ರಂಗದಿಂದೊಂದಷ್ಟು ದೂರ, ಕೋಟಿತೀರ್ಥ, ಶ್ರಾವಣ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ನೀಲಿಮಳೆ, ಒಂದು ಜಿಲೇಬಿ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು,4 ಬಾರಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಥಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', 'ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ'ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ' ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

<u>ಆಶಯ :</u>
ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವನ್ನು 'ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ' ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಹಸ್ತಲಾಘವ ಕೂಡ ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಮುನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳತ್ತಿದೆ. ಹಸ್ತಲಾಘವದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಕೃತಕ ಕುಶಲೋಪರಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಕುಲುಕುವುದರಿಂದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹಸ್ತಲಾಘವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಕೃತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಧಾನದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರಿಕಿರಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೊಂದವರಿಗೆ, ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ, ಸಾವು- ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ ಸೆಣಸಾಡುವವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಅಭಯಹಸ್ತದ ಸ್ಪರ್ಶದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಪರತೆಯು ಹಸ್ತಲಾಘವಕ್ಕಿಂತ ಮೌಲಿಕವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವಾರು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಕೈ ಕುಲುಕು, ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸು, ಹೆಗಲು ಮೃದುವಾಗಿ ತಟ್ಟು, ತಲೆ ಸಣ್ಣಗೆ ನೇವರಿಸು, ಬೆರಳಿಂದ ಗದ್ದ ಸವರು... ಹೀಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಹಜ ಮುದ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಪ್ತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಾತಿರದೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು, ಎಲ್ಲ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸ್ನೇಹ ಅನುಬಂಧದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಇಂಥ ಅರೆಬರೆ, ಮಾರ್ದವಪೂರಿತ ಸ್ಪರ್ಶಗಳ ಮಿಂಚುಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ಮಿನುಗಿಸುತ್ತವೆ. <u>ಜೀವ ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಎಂದರೆ ಈ ಸ್ಪರ್ಶಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದು ಮನಗಾಣಬಲ್ಲದು,</u> ಸೋಗಿನ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಗೆ ಬಾಡಬಲ್ಲದು, ಸಹಜ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಗೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಹೂವಾಗಬಲ್ಲದು.
ಈ ಹಸ್ತಲಾಘವಕ್ಕೆ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ "ಹಸ್ತಾಂದೋಲನ" ಎಂಬ ಪದವಿದೆ, <u>ಮುಂದೆ ಚಾಚಿದ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಟ ರೂಪವಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂಜರಿಯುವ ಹಸ್ತ, ತಣ್ಣಗೆ ಕೊರಡಿನಂತಾದ ಹಸ್ತ, ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಅಭಯಹಸ್ತ... ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕೈಕುಲುಕಿನಲ್ಲೆ ಎರಡೂ ಮನಸ್ಸುಗಳ ನೆಲೆಗಳು ಸಂವಾದಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಬರೇ ಉಪಚಾರದ ಕೈಕುಲುಕು ಕಿರಿಕಿರಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.</u> ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮಹಾ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಸ್ತವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಜಾರಿಸಿ,ಬೆರಳನ್ನು ಹಗೂರ ಎಳೆದು,ಕಳಚಿಕೊಂಡಾಗ ಜೀವ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗಲೂ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಿ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತೋ ಎಂದು ಆ ಕೈಯಿಂದ ತಲೆಗೂದಲು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು. ಕರ್ಚೀಫು ತೆಗೆಯುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಮಳ್ಳಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.ಮದುವೆಯ ರಿಸೆಪ್ಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹುಸಿ ನಗುತ್ತಾ, ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಕೈ ಕುಲುಕುವ, ಮದುಮಕ್ಕಳ ಆ ಸ್ಪರ್ಶ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸುವ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್‌ನ ಕೈಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜೀವಂತಿಕೆ ಇದೆ!
ಅನಾಮಿಕ ಅಜ್ಜನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ರಸ್ತೆ ದಾಟಿಸುವಾಗ ಆಗುವ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ,ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಸಾಲುರೋಗಿಗಳನ್ನು ಮುಂಜಾನೆಯ ಸುತ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಡಾಕ್ಟರು ನೋಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ "ಚೆನ್ನಾಗಿದೀರಾ. ನಾಳೆಗೇ ಮನೆಗೋಗ್ತಿರಾ" ಎಂದು ದೇವರಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲ-ಅಲ್ಲೂ ಅದೇ ನಿರ್ಭಯದ ಸ್ಪರ್ಶ, ಶಾಲೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತ ಮಗುವೊಂದು ರಸ್ತೆ ಗಲಭೆಗೆ ಹೆದರಿ, ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ನಿಂತಾಗ ಆಗುವ ಸ್ಪರ್ಶ ಇವೆಲ್ಲಾ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹದ ಸ್ಪರ್ಶಗಳು.
ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜ ಸ್ಪರ್ಶಗಳನ್ನೂ ವಿಕೃತಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ. ಫ್ಲಾಶ್, ಟಿವಿ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳೆದುರು ಜರುಗುವ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಭೀಭತ್ಸ ಆಲಿಂಗನಗಳು, ಹಿರಿಯರೆದುರು ನಡುವನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಬಗ್ಗಿಸದಂತೆ ಮಾಡುವ ನಾಟಕೀಯ 'ಒಕ್ಕೆ' ನಮಸ್ಕಾರಗಳು, ಗ್ರೀಟಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡ ಹಗ್ಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಕಿಸೆಸ್‌ನಷ್ಟೆ ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಪಾರ್ಟಿಯ ವೈಯಾರಗಳು, ಆಸರೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರುವದುರ್ಬಲ ಮನದ ಎಳೆಪೋರಿಯರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು 'ಹಿರೀತನದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಬರಸೆಳೆದು ಅಶ್ಲೀಲವಾಗಿ ವರ್ತಿಸತೊಡಗುವ ಹಿರಿಯರು, ಉಳಿದವರಿದ್ದಾಗ ಅತ್ಯಂತ ಸಜ್ಜನ ಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಾಗ ಸಮಯ

ಸಾಧಿಸಿ ಏಕಾಕಿ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಸೋಕಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಮಾಯಮೃಗಗಳು.... ಹೀಗೆ ವಿಕೃತ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ, ತೆವಲಿಗೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಪರ್ಶ ತನ್ನೆಲ್ಲ ತರಂಗಗಳನ್ನು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಬೆಚ್ಚನೆ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದಲೆ ಮಗುವಿಗೊಂದು ಅಮೃತಮಯ ಆವರಣ ಕೊಡುವ ಹೆಜ್ಜೆ ಈ ವಿಕೃತ ಸ್ಪರ್ಶಗಳ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವುದು ಎಂಥ ವಿಪರ್ಯಾಸ! ಬಸ್ಸು-ರೈಲುಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವಸ್ಥಾನ-ಟಾಕೀಸುಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಯೂಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹೊರಗಿನ ಸಾಲು ಬೆಂಚುಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣು ಈ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಂದ ಬಚಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಇದಕ್ಕೂ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿಯೇ ರೂಪಿಸಿದಂತಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ, ಬೇಕಾಗುವ ತನಕ ಪುರುಷ ಮಂಗನನ್ನು ಆಡಿಸಬಲ್ಲಳು. ನಂತರ ಈ ಪಶುಗಳು ಬಾಲ ಮುದುರಿಸಿ ಸೆಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಮರಳಿ, ಇದೇ ನಾಗರಿಕ ಪೋಷಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಳ್ಳಗೆ ಓಡಾಡುವಾಗ, ಒಳಗೊಳಗೇ ಹೇಸಿಗೆಯಿಂದ ನಗಬಲ್ಲಳು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇಂಥ ಮೊಂಡು ಸ್ಪರ್ಶಗಳ ಸಂತೆಯಲ್ಲೂ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಜೀವೋತ್ಕರ್ಷಕ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಘನತೆಯಿಂದ ಮಿಡಿಯಬಲ್ಲಳು.

ಕಾರ್ಯಕಾರಣ, ಪರಿಚಯ, ಅಹಂಕಾರಗಳ ಭಾರವಿಲ್ಲದ ಸ್ಪರ್ಶಗಳ ಸೊಗಸೇ ಹಾಗೇ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಪುರಾವೆ, ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಬೇಕೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಾದ್ದೋ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಪರ್ಶಗಳು, ಹೀಗೆ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ನಮಗೆ, ಇಂಥ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಂದಲೇ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂವೇದನೆಗಳು ಇವೆ, ಆಹ್ಲಾದಕರ, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹದ, ಪ್ರೀತಿ,ಪ್ರೇಮ,ಕಾಮ, ಅಶ್ಲೀಲ, ಕಿರಿ ಕಿರಿ, ಜಿಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹ ಸ್ಪರ್ಶಗಳು ಈ ಜಗದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ರಾಮನ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದ ಶಬರಿ, ಅರ್ಜುನನ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮರು ಜೀವ ಪಡೆದ, ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆ ಆದ ಚಂಡಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು)

ಅಣ್ಣೇಶ್ ಪಿ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಬಿ.ಎಸ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಫೋನ್: 9880304338

<u>ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ</u>
<u>ಎಚ್.ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ</u>

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ :

ಎಚ್.ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಿರೇಗೋಣಿಗೆರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಎಂ.ಎ ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿದರು,'ಶರಣರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃತಿಗಳು: ಪರಿಪೂರ್ಣದೆಡೆಗೆ, ಕದಳಿಯ ಕರ್ಪೂರ, ಜ್ಯೋತಿ ಬೆಳಗಿತು, ನೆರಳಾಚೆಯ ಬದುಕು, ಜಡದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ, 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು' 'ತಪೋರಂಗ' 'ತೌಲನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ', 'ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೂಲತತ್ವಗಳು' 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ' ಹಾಗೂ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

<u>ಆಶಯ :</u>

ಸಮನ್ವಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವನ್ನು 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ನಾಡು. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ನಂಬಿಕೆ, ಭಾಷೆಗಳಿದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯರಾದ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧರಾದಿಯಾಗಿ ಹಲವಾರು ದಾರ್ಶನಿಕರು, ಸಾಧು- ಸಂತರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಂತಹ ಕಾರುಣ್ಯವುಳ್ಳ ರಾಜರುಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಸಹನೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯತೆ, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ

ಸಮನ್ವಯತೆ, ಹಳತು ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭರತಖಂಡವು ಸಮನ್ವಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಭರತ ಖಂಡದ್ದು 'ಸಮನ್ವಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ: ಭಕ್ತಿ-ಜ್ಞಾನ-ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ; ಹಳತು-ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ; ವ್ಯಕ್ತಿ-ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ; ಏಕ ಅನೇಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ: ಹೀಗೆ ಸಮನ್ವಯದ ಮಾತನ್ನು ಅದರ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದು. ಕೊನೆಗೆ ಇದು ಒಳಿತು-ಕೆಡುಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕಾಣುವ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಇಳಿಯಿತು. ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಈ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ದೇಶ, ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ ಮಟ್ಟದ ಜನಜೀವನವನ್ನೂ, ಜನಾಂಗಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದಾಗಿ ಬೆಸೆಯಬಲ್ಲ ಏಕತೆಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. 'ಅನೇಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ' ವ್ಯಾಪಕ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ ಸೂತ್ರ - ಇದೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕ.

ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇವಲ ಆರ್ಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲ; ದ್ರಾವಿಡರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಸಾಕಾರಗೊಂಡದ್ದು ಈ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ', ಅದನ್ನು 'ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. 'ಹಿಂದೂ' ಶಬ್ದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಏನೇ ಇರಲಿ ಅದು ನದಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಪರದೇಶಿಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ಕರೆದಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ 'ಹಿಂದೂ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಭರತಖಂಡದ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಳಗೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನೇಕ ಪದರಗಳನ್ನುಳ್ಳದ್ದು, ಬಹುಮುಖವಾದದ್ದು; ಬಹುರೂಪಧಾರಿಯಾದದ್ದು , ಬುದ್ಧ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಸಿಡಿದು ನಿಂತ; ಆದರೆ ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಅವನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅವನನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಆಘಾತಕ್ಕೂ ನಾಶವಾಗದೆ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದಿತು.

ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಚಿಂತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮೂರು : ಸಮನ್ವಯ, ಸತ್ಯಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯಜಿಜ್ಞಾಸೆಯೇ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆದರ್ಶ; ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳು ಅದನ್ನು ಅತ್ತಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳು.

ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಯ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಸ, ಈ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಆಶೆಯೂ ಅದರ ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಗೆ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳನ್ನೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಆವರಿಸಿತು, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಎಂಬುದು ಅದರ ದೃಷ್ಟಿ. ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಲೌಕಿಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಸಾಧಿಸಿದ ಹಿರಿಮೆ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯವಾಗುವಂತಹುದು.

ನಲಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ:

ನಲಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯೆಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಚೀನಾದ ಯುವಾನ್‌ಚಾಂಗ್, ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ,8500 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, 1510 ಜನ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಇದ್ದರಂತೆ! ಅಂದರೆ ಸರಾಸರಿ ಐದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿದ್ದರೆಂಬುದು ಆಗಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ರೀತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿನ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳ ಕ್ರಮ ಆಧುನಿಕರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳುವಂತಹುದು. ಚರ್ಚಾ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವು ಮನದಟ್ಟಾಗಲು ಅವು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಉಂಟಾದ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. 'ನಲಂದದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ' ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವೂ ಆಶ್ಚರಕರವಾದುದು. ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯಾಕರಣ, ತರ್ಕ, ಅಲಂಕಾರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಕುಶಲಕಲೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರವೂ ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಂತೂ ಅದು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾಂತವರೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು. ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ನಾಗಾರ್ಜುನ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ

ಶಾಖೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಆರ್ಯದೇವ; ಅಲ್ಲದೆ ಅಸಂಗ, ವಸುಬಂಧು, ದಿಗ್ನೂಥ ಮೊದಲಾದವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು. ಶೀಲಭದ್ರನು ಯುವಾನ್ ಚಾಂಗನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಿವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮುಗಿಲೆತ್ತರದವರೆಗೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಮಹಡಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಭವ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳಿದ್ದವು. ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಊಟ ವಸತಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನರಿತು ನಡೆಯುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾರ್ಗವೇ ಅಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತದ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೀತಿ ನಿಯಮ ನಡವಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುವು. ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂದೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯುವಾನ್ ಚಾಂಗನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿ ನಿಂತುದನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ತಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲಾ ತಾವು ತಾವು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವ ಇಂತಹ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಭರತಖಂಡದ ಮಹತ್ತರ ಸಾಧನೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಅದು ವಿದೇಶೀಯ ದಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಹಾಳಾದುದು, ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಗಂಭೀರ ಸಮುದಾಯದ ಬಹುಭಾಗ ನಾಶವಾದುದು ಅತ್ಯಂತ ದುರದೃಷ್ಟಕರ,

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅನೇಕ ವಿಭಾಗಗಳಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಕುಶಲಕಲೆಗಳೂ ಬೆಳೆದುಬಂದವು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಾಳಿ, ಪ್ರಾಕೃತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂಗೀತ, ಶಿಲ್ಪ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರ, ನೃತ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಬೆಳೆದವು ಇವುಗಳ ಮೂಲಬೇರುಗಳನ್ನು ಸಿಂಧು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬಹುದು. ಶಿಲ್ಪ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ,ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳು, ಚೈತ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ವಿಹಾರಗಳಿಂದ ಹಿಂದೂ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಬುದ್ಧನ ವಿಗ್ರಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಯಿತು. ಮೌರ್ಯ ಯುಗದ ಪೂರ್ವದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ ಸುಮಾರು ಹದಿಮೂರು ವಿಗ್ರಹಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಅವು ಯಕ್ಷ, ಯಕ್ಷಿ, ನಾಗ, ನಾಗಿ, ಗಂಧರ್ವ, ಅಪ್ಸರೆ, ಜಲದೇವತೆ ಈ ಮೊದಲಾದ ಗೌಣದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಗ್ರಹಗಳು. ಶಿವ ವಿಷ್ಣು ಇವರು ಆಗ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಧಾನಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಅಶೋಕಯುಗ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹುಪ್ರಮುಖವಾದುದು. “Ashok was a great builder, the builder of cities, palaces, cave- dwelings, stupas and pillars” ಎಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾದುದು. ಅವನು ಕಟ್ಟಿದ ಸ್ತೂಪಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ತಂಭಗಳು ಮುಂದಿನ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು. ಅಶೋಕಸ್ತಂಭ ಮತ್ತು ಆತನ ಧರ್ಮಚಕ್ರದ ಕಲ್ಪನೆ ಆಧುನಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತಕ್ಕೂ ಪ್ರಚೋದಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ:

ಭರತಖಂಡದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅನಂತರದ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಯುಗವೆಂದರೆ ಗುಪ್ತರದು.ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳು, ರಾಜ್ಯಗಳು, ಜಾತಿಗಳು, ಜನಾಂಗಗಳು - ಇವುಗಳ ಭೇದವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೀರಿ ನಿಂತ ಸರ್ವಸಮಾನವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿ ರೂಪುಗೊಂಡುದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, 'ಭಾರತೀಯ' ಎಂಬ ಮಾತು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದು, ಸಂಘಟಿತ ಶಕ್ತಿಯಾಯಿತು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಚತುರ್ವರ್ಣಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಲವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಡವಾದುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಗೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತರೂಪ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಿತು. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿ ಬುದ್ಧನೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದುದರಿಂದ ಬುದ್ಧನ ವಿಗ್ರಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಿಂದೂ ಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರಧಾನ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಪ್ರಭಾವವೂ ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಯಿತು, ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ.600 ರದೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಝಾನ್ಸಿಯ ದಶಾವತಾರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾಭಾಗಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಅನಂತರದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಲ್ಲಿಯಂತೂ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಕಥೆ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿತು. ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು, ಶಕ್ತಿ ಈ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ದೇವಾಲಯಗಳು, ದೇಶದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೂ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾದುವು. ಶಿವನ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ಲೀಲೆಗಳು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಶಾವತಾರಗಳು, ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೂ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ ವಸ್ತುಗಳಾದವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅಂತರಂಗದ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕಾರವೆಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳು ಬೆಳೆದುಬಂದುವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರಚೋದಶಕ್ತಿಯೂ ಧರ್ಮವೇ ಆಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. 'ಕಲೆಗಾಗಿ ಕಲೆ' ಎಂಬುದನ್ನು ಭರತಖಂಡ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಕಲೆ ಎಂಬುದೇ ಅದರ ಸೂತ್ರವಾಯಿತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತವೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ, ವ್ಯಾಪಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಕಲೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರ್ಣಾಟಕ, ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚೈತನ್ಯವನ್ನಿತ್ತಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಿರುಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪದ

ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅದರ ವಿರಾಟ್ ರೂಪವನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಶಿಲ್ಪ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಚಿತ್ರಾದಿ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಅಣ್ಣೇಶ್ ಪಿ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಬಿ.ಎಸ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಫೋನ್: 9880304338

ಗಡಿಯಾರವಾಗುವವನು
(ಮಾಂಸದಂಗಡಿಯ ನವಿಲು)
ಎನ್.ಕೆ.ಹನುಮಂತಯ್ಯ

ಕವಿ ಪರಿಚಯ :

ಎನ್.ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಿಪಟೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಾಗರಘಟ್ಟ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 1974 ಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಹಿಮದ ಹೆಜ್ಜೆ', 'ಚಿತ್ರದ ಬೆನ್ನು' ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಎಂ.ವಿ.ವಾಸುದೇವರಾವ್, ಕ್ರಾಂತಿ ವಸಂತ ಎಂಬ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 'ಜಲಸ್ಥಂಭ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಆಶಯ :

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಎನ್.ಕೆ.ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ 'ಮಾಂಸದಂಗಡಿಯ ನವಿಲು' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದಲಿತರು, ಬಡವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ನಡೆಸುವ ಶೋಷಣೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಅನ್ಯಾಯ, ಅಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ, ಬಡವರು ಬಡವರಾಗಿಯೇ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕಾರಣ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಹುನ್ನಾರಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಆಶಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಲಿತರಿಗೆ,ಬಡವರಿಗೆ,ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವವು ಊರಾಚೆ ಮಳೆ,ಗಾಳಿ,ಬಿಸಿಲು,ಹಾವು,ಚೇಳು, ರಸಿಕರು,ಕಳ್ಳರು ಸಲೀಸಾಗಿ ನುಸುಳಿ ಒಳ ನುಗ್ಗಿ ಬರುವಂಥ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಊರಾಚೆ ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲನ್ನೇ ಕೆಡವಿ ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೆ ಊರ ಹೊರಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಸ್ಮಾರಕದಂತೆ ಮನೆಗಳ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾದ ನಾವು ಊರ ಒಳಗೆ ಬರಬೇಕು,ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಕನಸನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು ಈ ಪ್ರಭುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವ.

ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಜಮೀನು ಮಾಡಿ,ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು, ನಮ್ಮದೇ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕಾಣಬೇಕು ಎಂಬ ಕನಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಮಗೆ ಈ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಆದರೆ ಆ ಜಮೀನು ಎಷ್ಟೇ ಮಳೆ ಹೊಯ್ದರೂ ನೆನೆಯದ, ಹಸಿಯಾಗದ, ಬಂಡೆಯ ತುಂಡುಗಳಂತ ಹೊಲಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಆ ಮೂಲಕ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಸುರಿನ ಕನಸನ್ನು ಸುಟ್ಟರು.. (ಚೋಮ, ದಾಸರಯ್ಯ ಕಂಡ ಕನಸಿನಂತೆ)

ಬಡವರು ಹಸಿಯದಿರಲೆಂದು ಪ್ರಭುತ್ವವು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವು ಬಡವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ ಆದರೆ ಮುಗ್ಗಲು ಹಿಡಿದು,ಉಳು ಹತ್ತಿದ ವ್ಯರ್ಥ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮೂಲಕ ಬಡವರ ಅನ್ನದ ಕನಸನ್ನು ಸುಟ್ಟರು ಎಂದು ಕವಿ ತಮಗಾದ ಅನ್ನದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಂಡವರು ನಾವು, ನನ್ನ ಜನಗಳು ಆದರೆ ಪ್ರಭುತ್ವವು ನಮಗೆ ಬೆಳಕು ಕೊಟ್ಟಿದೆ,ಅದು ಭಾಗ್ಯಜ್ಯೋತಿ ಎಂಬ ಯೋಜನೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬೆಳಕು ಕಾಣದ ಯೋಜನೆ ಕುರುಡು ಬೆಳಕಿನ ಬೀದಿದೀಪಗಳು, ಆ ಮೂಲಕ ಕೊನೆಗೂ ನಮ್ಮ ಬೆಳಕಿನ ಕನಸು ಸುಟ್ಟರು.

ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರಾಯಿ ಮತ್ತು ಲಾಟರಿ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆದು ಬಡವರು ಬಾಯದಿರಲೆಂದು ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸಾರಾಯಿ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆದರು, ಬಡವರು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಲಿ ಎಂದು ಲಾಟರಿ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆದರು ಆದರೆ ಬಡವರು ದುಡಿದು ತಂದ ಪೂರ್ಣ ಹಣವನ್ನು ಸಾರಾಯಿ ಮತ್ತು ಲಾಟರಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಸುರಿದು ಬಡವರು ಬಡವರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಂಚು ನಡೆಸಿದರು ಈ ಪ್ರಭುಗಳು ಆ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕವಿಗಳು.

ನಮ್ಮ ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ನುಂಗಿದ ಯಜಮಾನರ ನೆಲಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವ್ವ,ಅಪ್ಪ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಪ್ಪ ಕಣ್ಣೀರ ಭಾರ ಹೊರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ,ನನ್ನ ಮೆಣದಂತೆ ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕರಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಇವರು ದಿನಾ ಸಾರಾಯಿಯನ್ನು,ಸಾವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ನನ್ನ ಅವ್ವ,ಅಪ್ಪ,ತಂಗಿಯರ ಕನಸಾದ ನಾನು,ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ,ಆ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಶಿರಕ್ಕಂಟಿದ ಪುರಾತನ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಗಡಿಯಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನ ಹಟ್ಟಿಯ ತುಂಬ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಕವಿಗಳು ತಾನು,ತನ್ನ ಸಮುದಾಯವು ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವನ್ನು,ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಣ್ಣೇಶ್ ಪಿ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಬಿ.ಎಸ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಫೋನ್: 9880304338

೧. ಮಾರಿಕೊಂಡವರು

ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ :

ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದೇವನೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 1948 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ದೇವನೂರು, ನಂಜನಗೂಡು ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಎಂ.ಎ. ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮೈಸೂರಿನ ಸಿ.ಐ.ಐ.ಎಲ್.ನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಬಳಿಕ ವೃತ್ತಿ ಬದುಕಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ಒಡಲಾಳ', 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ', 'ದ್ಯಾವನೂರು' ಹಾಗೂ 'ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ' ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಇವರ ಒಡಲಾಳ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಭಾರತೀಯ ಪರಿಷತ್ ಉತ್ತಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಯೆಂದು ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಕುಸುಮಬಾಲೆ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಜೀವಪರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಂತ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ :

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯನ್ನು ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವರ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು'ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಬಡತನ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೀರ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡುವೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಜಮೀನ್ದಾರಿಕೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಾರಿಕೊಂಡವರು ಎಂಬ ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಬಡತನದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೀರ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಬೀರನಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡದಂತಹ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಗೌಡ್ರು, ಅವನ ಮಗ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ, ಬೀರ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಬೀರ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹಾಲು ಮತದ ಜಾತಿಯವರು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಟಿಕೆಟ್ ಇಲ್ಲದೆ ಬಂದು ಟಿಕೆಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಕೈಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದವರು, ಗೌಡ್ರು ಇವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದು ತೋಟದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ, ಊಟ, ವಸತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು, ಗೌಡ್ರು ಇವರ ಪಾಲಿನ ದೇವರೇ ಆಗಿದ್ದವರು. ಆದರೆ ಗೌಡ್ರು ಮಗ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಗೌಡ್ರಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಕೊಟ್ಟವನಲ್ಲ, ಓದಲು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಗೆಣಕಾತಿ ಮಾಡಿ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು, ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಫೇಲ್ ಆಗಿ ಊರು ಸೇರಿಕೊಂಡರೂ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಸಹವಾಸ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ, ವಾರ ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ತಿದ್ದ. ಗೌಡ್ರು ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ ಮದುವೆ ಆಗದೆ ಕುಡಿದು ಊರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಬೀರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿದು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದ, ಕೂತು ತಿಂದರೂ ಕರಗದಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಗೌಡ್ರು ದು ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಿಟ್ಟಪ್ಪಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಹೊಲ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸೋದು ಬಿಟ್ಟು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ ನನ್ನ ತಪ್ಪು ಅಂತ ವ್ಯಥೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು ಗೌಡ್ರು…

ಪ್ರತೀದಿನ ಬೀರನ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಜೊತೆ ಸರಸವಾಡುವುದು ಕಿಟ್ಟಪ್ಪನ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು, ಈ ದಿನ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿ ಕತ್ತಲಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಬೀರನ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ , ಇಂದು ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಬರಲ್ವಂತೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರಂತೆ ಎಂದು ಪಾಷ ಹೇಳಿ ಹೋದ, ಬೀರನು ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತಾ ತಂದಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರಾಯಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಕುಡಿತೀನಿ ಅನ್ನುತ್ತಾ, ಅಪ್ಪನ ಆಸ್ತಿ ಅಂತ ಬೀರ ಯಾವಾಗಲೂ ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಬೇಕು ಅಂತ ಕೆಮ್ಮಿದರೂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. "ಈವತ್ತು ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಬರಕಿಲ್ವಂತೆ ಕಮ್ಮಿ... ಮೈಸೂರೆ ಹೋಗುವನಂತೆ ಪಾಷ ಹೇಳೋದ" ಎಂದವನೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಸರಾಯಿ ಬಾಟಲಿ ಕಡೆ ನಡೆದನು. ಇಂದು ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಬರದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಈ ದೈತ್ಯ ಕುಡಿದು ಏನು ಅವಾಂತರ ಮಾಡುವನೊ ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅಳುಕೆನಿಸಿದರೂ ಅವ ಹೇಗೆ ಆಡಿದರೂ ತನಗೆ ಪಾಠವಾಗಿದೆಯೆಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವೂ ಆಯ್ತು, ಅದರೊಡನೆ ನಗೂನೂ ಬಂತು. ಆತ್ತ, ಬೀರ ಹರಿವಾಣದ ಮುಂದೆ ಕೂತು ಸರಾಪಿನ ಎರಡು ಬಾಟಲಿಯ ಬಿರಣಿಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. "ಐ ನಿನ್ನ ದರಿದ್ರ ಆಸೆಗೆ ಮಣ್ಣಾಕ-ವಸಿಕುಡಿ" ಅಂದಳು. ಬೀರ ನಕ್ಕು "ಈವೊತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆ ಇರೊ ಅಷ್ಟು ಕುಡುದು ತಿಂದು ನಿನ್ನ ಸುಲಿದ ಬಿಡಬೇಕು ಅಂತ" ಅಂದನು. ಈಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಂದರೂ ಕುಡಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವ. ಎಷ್ಟು ತಿಂತಾನಪ್ಪ ದಯ್ಯ ಹಿಡಕಂಡವರಂತೆ ಅಂದುಕೊಂಡು ಮುಚ್ಚಲು ತುಂಬ ಮಾಂಸ ತುಂಬಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬಂದಳು. ಬೀರನ ಸುತ್ತ ಮೂಳೆಗಳು ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಸಾರಾಯಿ, ಬೀಡಿ ಅಂತ ಈಗೀಗ ಬೀರ ಇಳಿದು ಹೋಗವನೆ, ಮೊದಲ ಕಳೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಮಲ್ಲಿಪುರದ ಸಾವಕಾರರು ಕುಡುದು ಎದೆಯೊಡೆದು ಸತ್ತೋದ ವಿಷ್ಯ ಹೇಳ್ತಲೆ ವಸಿ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು "ಯಾರು ಸಾಸ್ವತ ಹೇಳು" ಅಂದು ಒಂಥರಾ ನಕ್ಕ. ಬೀರ ಕಾಲುಚಾಚಿ ಆರಾಮ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. "ಥ ಇವನ ಗೋಳೆ ಇಷ್ಟು" ಎಂದು ಗೊಣಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಮೂಳೆ ಗೋರಿ ಹರಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದಳು. ಬೀರ "ಓಯ್ ನನ್ನ ಲಚಮಿ... ಬಾ ಚೆನ್ನ ಬಾ, ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಲಚಮಿ ಲಚಮಿ ಎಂದು ಗೊರಗುಟ್ಟ ತೊಡಗಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋಣೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ ಗೋಡೆ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ರಗ್ಗನ್ನು ಮೊಖತುಂಬ ಹೊದ್ದು ದೀಪವಾರಿಸಿದಳು. ಕತ್ತಲು ಕವಚುತ್ತಲೆ "ನಮ್ಮ ಸೂರಪ್ಪ ಕಿತ್ತೊಂಡವ ಯಾರ್?" ಬೀರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಗು ಬಂತು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟಳು."ನಕ್ತಿಯಾ? ನಗು ನಗು. ನೀನೆಲ್ಲೊ ರಾವುಗೀವು ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಿಸಕಿಸ ನಕ್ಕಳು. "ನೀ ಎಲ್ಲೋದ್ರೂ ಬುಡಕಿಲ್ಲ ನೋಡು. ಒಳ್ಳೆ ಮಾತಲ್ಲಿ ಬುಡು, ಇಲ್ಲಿದ್ರೆ..." ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ತಲೆ ಚಿಟ್ಟೆನಿಸಿತು. "ಸುಮ್ಮ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳದ ಕಲ್ತಿಗೊ, ಇನ್ನು ನನ್ನ ಗೋಳು ಹುಯ್ಯೋಬೇಡ" ಅಂದಳು. ಬೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ದನಿ ಗುರುತು ಹಿಡಿದವನಂತೆ ನಕ್ಕು, "ಹೊಯ್ ಈಗ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು, ನನ ಲಚಮಿ, ಚಂದುಳ್ಳಿ ಲಚಮಿ" ಅಂದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. "ಇನ್ನೂ ನಾಚ್ಕೆಯಾ ನಿಂಗೆ? ಈಟು ದಿನ ಆದ್ರೂ! ಬಾ ಅಂದರೆ ಬರೇಕು." ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಈಗಲೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎಳೆ ಕೂಸಂತೆ ನಕ್ಕಳು. ಬೀರನಿಗೆ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು "ನಾಕರದ್ರೂ ನೀ ಬರಾಲ್ವಮ್ಮಿ" ಅಂತಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ "ಸುಮ್ಮ ಬಿದ್ಯೋ ಇನ್ನು"ಗಡಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. "ಏನಮ್ಮಿ ನಿನ್ನ ಧಿಮಾಕು! ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಬಂದು ಬುಟ್ಯಾ" ಚೀರಿದ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಏನನ್ನೊ ಗೊಣಗಿದಳು. "ನೀ ಮಾತಾಡದಿಲ್ವ? ನನ್ನೊಂದಿಕೆ ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡ್ತಿ ಹೇಳು-ಕಿಟ್ಟಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡೋದು ಬಿಟ್ಟು. ಎಷ್ಟಾದ್ರೂ ಅವ ನಿನ್ನ ಮಿಂಡಾ ಅಲ್ವಾ?" ಎಂದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಯ್ತು. ಮೈಕೈ ನಡುಗಿದವು. ತುಂಬಾ ಧೈರ್ಯ ತಂದು "ನೀ ಯ್ಯಾನ್ನ ಅನ್ನೋದು?" ಅಂದು ಕಿವಿ ನಿಮಿರಿಸಿ ಕೂತುಕೊಂಡಳು. "ನಾ ಯ್ಯಾನ್ನ ಅನ್ನೋದು ಅಂತೀಯೆನಮ್ಮಿ, ಕೊತ್ತಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಂಡು ಹಾಲ್ಕುಡಿದ್ರ ಗೊತ್ತಾಗಲ್ವಂತೆ! ಹೆಜ್ಜೆಜ್ಜೆ ಗತಿ ಕಾಣಸ್ತೀನಿ ಕಂದಾ? ಬೆಳ್ಳಾಗಲಿ. ನೀನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವೂ ಇಲ್ಲ. ಬಾವ ತರದ್ ತರದ್ ಹಾಕ್ತಿನಿ. ನನ್ನನ್ನ ಅಷ್ಟಕ್ಕು ತಪರ ಅಂತ ತಿಳ್ಕೊಂಡಿವಿರಿ! ಈಗ ಏನಾಯ್ತು ತಕ್ಕೊ... ಬೆಳಗಾಗೋದೆ ಇಲ್ವಾ? ನಾಳೆ ಅವನು ಬರೋದೆ ಇಲ್ವಾ? ಬಂದೇ ಬತ್ತಾನೆ. ಮಿಂಡಗಾತಿ ಮೊಖ ನೋಡಕೆ..." ಕೆಮ್ಮಿ ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲೆ ಉಗುದು 'ಉಸ್ಸಪ್ಪೋ' ಅಂದು ಉಗುಳು ನುಂಗಿದನು. "ಮಚ್ಚು ಮಡಗಿವನಿ ತೊಲೆಮ್ಯಾಗ... ರಡಿ, ರಡಿಯಾಗೈತೆ" ಅಂದ. ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೈಯೂರಿ ಕೂತಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಯಮದ ಗೊರಕೆ ಕೇಳಿಸಿತು.
ಕುಡುದು : ಮಾತಾಡಿದರೂ...? ಸುಳಿವು ಹತ್ತದೆ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಬತ್ತದೆ? ಬೀರನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಏನು ಮಾಡುವನೊ ದೇವರೆ. ಅವನ ಆಟವ ಈಗೇನು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮಲಗಲು ಎದ್ದಳು ನಿದ್ದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ನ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆದ ಬಗೆಯನ್ನು ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಂಡಳು,
ಒಂದು ದಿನ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಬಂದ ತುಂಬಾ ಶಿಸ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ, "ಏನಾರ ಮದ್ವೆ ಹೆಣ್ಣ ನೋಡಾಕ ಬಂದಿದಿರಾ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ?" ಎಂದು ಬೀರ ನಗುನಗುತ್ತ ಅಂದಾಗ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪನೂ ನಕ್ಕನು.
ತಿಂದರು, ಇಬ್ಬರು ತಿಂದರು. ಕುಡಿದರು. ಬೀರನೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಮೇಲ ಕಣ್ಣು ತೇಲಿಸಿ ಕಾಲುಚಾಚಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡನು. ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ದೆಯ ಮಂಕು. ಸುತ್ತಲೂ ಎಂಥದೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ನು 'ಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕರೆದು ಮೈ ಮುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಾಗ ತಟ್ಟನೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು. ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೈ ಸವರಿದ. 'ಬೀರ ಮಲಗವನೆ' ಎಂದಳು, ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಹೂ ಕುಡಿದು ಬಿದ್ದೈತೆ ಅಂದ.
ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರಗ್ಗನ್ನು ಹೊದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ, ಅವಳನ್ನೆ ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬೀರ ಮಲಗಿದ, ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರಗ್ಗನ್ನು ಲಚಮೀನ ಕವುಚಿಕೊಂಡಿದೆ. 'ಕುಡಿಬೇಡಿ ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಬಡ್ಕಂಡ್ರ ಕೇಳೊಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಿಪುರ ಸವಕಾರರು ಕುಡ್ದು ಎದೆ ಒಡೆದು ಸತ್ತೋದ್ರಂತೆ ಅಂದಳು, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎದ್ದು ಚಣಹೊತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡಳು ರಾತ್ರಿಯ

ನೆನಪು ಮೈ ಚುರುಗುಟ್ಟಿಸಲು ತೊಲೆಕಡೆ ಕಣ್ಣು ನೋಡಿದಾಗ ಮಚ್ಚು ಅಲ್ಲೆ ಇತ್ತು. ಹೇಗೇಗೋ ಆಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಬೀರ ಆಗಲೆ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಯಾರದೋ ಜೊತೆಯಲ್ಲೊ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ನೆರಕೆ ಕಿಂಡಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದಾಗ ಅಚ್ಚರಿ ಆಯ್ತು. ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಯಾತಕ್ಕೊ ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ನಕ್ಕ. ಬೀರನೂ ನಕ್ಕನು. ಕಿಟ್ಟಪ್ಪ ನಿಂದ ಬೀರನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗಿದ್ದರೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಜೊತೆ ಅವನ ಸಂಬಂಧ ಇರುವ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಬೀರ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಾರ, ದಮನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಅವರು ಕಿಟ್ಟಪ್ಪನನ್ನು ಅನ್ನ ಹಾಕುವ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.

ಅಣ್ಣೇಶ್ ಪಿ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಬಿ.ಎಸ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಫೋನ್: 9880304338

ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಜೀವನಚಿತ್ರಣ

ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

(ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ-೪)

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ :
ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ದಿನಾಂಕ 1938ರಂದು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹರಿಹರ ತಾಲೂಕಿನ ಹನಗವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತ್ತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆ.ಆರ್.ನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಬಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಲೋಹಿಯಾ, ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ, ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡ ಮುಂತಾದವರ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡವರು. ದಲಿತಪರವಾದ ತುಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇವರು 'ಕರ್ನಾಟಕ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ' (DSS)ಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು.
ಆಶಯ :
ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ-೪ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಹೆಸರಾಂತ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಕುವೆಂಪು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶೂದತ್ವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕವೇ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದವರು. ಸನಾತನವಾದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತು ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸಾಧನೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಶೂದ್ರತ್ವದ ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತು, ಶೂದ್ರಕ್ಕೊಂದು ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದವರು. ಆದರೆ ಶೂದ್ರತ್ವದ ನೋವು, ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ನೋವು, ಅಪಮಾನಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯನ್ನು ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಜಾತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ, ಅವರ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಜಾತಿಯತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಗೌಡ, ಲಿಂಗಾಯತರಲ್ಲಿರುವ ಜಾತಿಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಲೇಖಕರಾದ ಕುವೆಂಪುರವರು “ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ” ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದವರು,
*ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಮತ್ತು ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಬಾಷಣೆಗಳು ಅತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಮಯವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ.
*ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರಾದರೂ ಅವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಅದು ಗಣನೆಗೆ ಬಾರದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ
*ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಚಾಲೆಂಜ್ ಮಾಡುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ದೇಶೀಯ ಭಾಷಾ ಸಂವೇದನೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬೇಕಾಯಿತು.
*ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಶೂದ್ರರಿಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ದಲಿತರು ಕಾಣದೆ ಹೋದರು.

* ಒಂದು ಕಡೆ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಕವಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಸೃಷ್ಟಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಂದಿಗ್ಧಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ.

1.ಶೂದ್ರರಾದರೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಅರವಿಂದ ಮುಂತಾದವರ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಮತದ ಈ ಮತದ ಕೊಳೆ ಸಾಕಿನ್ನು ಬನ್ನಿ ಮನುಜಮತಕೆ ಎಂದು ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯುವುದು.

2. 'ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಬಾಳು, ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಪಾಲು ಎಂದು ಸಮಾಜವಾದಿ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಜಮೀನುದಾರಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.

3. ಹಿಂದೂ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಶೂದ್ರರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಇಂಥ ಕೆಲವು ವಿರುದ್ಧಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ರವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಲಿತ ಜೀವನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ವಿಮರ್ಶಕರು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳು ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.
* ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
* ಗೌಡರು - ಒಕ್ಕಲಿಗರು
*ಮುಸ್ಲಿಮರು
*ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು

- ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಹೂವಯ್ಯ, ದೇವಯ್ಯನಂಥವರನ್ನು ಸಹಿಸರು. ತಮ್ಮ ವರ್ಗ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂತಹ ನೀಚ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಅವರು ಇಳಿಯಬಲ್ಲರು.

-ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಅಥವಾ ಗೌಡರು ಭೂ ಮಾಲೀಕರು, ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯರು ಭೂ ಮಾಲೀಕರಾಗಕೂಡದೆಂದು ಇವರ ತಗಾದೆ. ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಭೂಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಹೊರಟ ಹಳೆಪೈಕದ ಸೇಸನಾಯ್ಕರ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಜಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇವರೆ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯವರು.
-ಬಿಲ್ಲವರು, ಹಸಲೇರರು, ಕುಂಬಾರರು, ಹಳೆಪೈಕದವರು ಇತ್ಯಾದಿ ಘಟ್ಟದ ಕೆಳಗಿನವರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಇವರ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಳ ಜಾತಿಗಳು ಹೋಗಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಮೇಲೂ ಹಿಡಿತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳೆ ಆಗಲಿ ಜೀತದಾಳುಗಳೆ ಆಗಲಿ ಇವರ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹೊಡೆತ"ದ ಮೂಲಕ ತಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ "ದಲಿತರ ಬದುಕು ಬಾಳು ಆಗು ಹೋಗು, ಜನನ ಮರಣ, ಮದುವೆ ಹಬ್ಬ, ಸಾಲ ಸೂಲ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರಾಗಿದ್ದರು ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು, ಗೌಡರು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ದಲಿತರನ್ನೂ ಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಒಂದು ಮುಖವಾದರೆ ಗೌಡ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ.

-ಮುಸ್ಲಿಮರಾದರೋ ವ್ಯಾಪಾರ, ಕಳ್ಳತನ, ದರೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಇವರು ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭೀತಿ, ಆದರೆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಲೂ ತಯಾರಾಗಿರುವ ಇವರನ್ನು ಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾದ ಬಚ್ಚನನ್ನು ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸಿ “ನೀನಿನ್ನ ಹೊಲೇರವ ಅಲ್ಲ, ಬಿರಾಂಬ್ರ ಮನೇಗಾಗ್ಲಿ ಗೌಡರ ಮನಿಗಾಗ್ಲಿ ಹೋದ್ರೆ, ಅಂಗಳದಾಗೆ ನಿಂತ್ಕಬ್ಯಾಡ ಜಗಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂತ್ಗ” ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಗೌಡರಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ "ದಲಿತರು ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಹಗಲಾದ್ರೂ ತಮಗೆ ಬೆಳಕಾಗದಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು" ಎಂಬ ಮಾತು ನಿರ್ವಿವಾದ.
ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ನಿಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತದೆ. ದಲಿತರ ಬೌದ್ಧಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ದಿವಾಳಿತನಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಗೌಡರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗೆ ಗೌಡ, ಗೌಡನ ಕೆಳಗೆ ದಲಿತರು, ಜಾತಿಯ ಈ ಪಿರಮಿಡ್ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾದ ಶೂದ್ರನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದರೆ ಶೂದ್ರನ ಪಾದಗಳು ದಲಿತನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿವೆ! ಹೀಗಾಗಿ ದಲಿತರ ಮೇಲಿನ ತುಳಿತವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿಂತ ಶೂದ್ರನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಅಮಾನುಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತರಾದರೂ ಅವರ ಅಂತಃಕರಣವೆಲ್ಲ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಜಮೀನುದಾರರ, ಗೌಡರ ಪರವಾಗಿದ್ದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ದಲಿತರ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನ ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಮೇಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಾಣುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಕೆಳಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ದಲಿತರ ಚಿತ್ತವೇದೆಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

* ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದವರೆಗೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮಲೆನಾಡಿನ ದಲಿತರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆರೆತಿದ್ದರೆ?
ಕುವೆಂಪು ಆಗಾಗ ರಜಾದ ಬಿಡುವಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೋದರರೋ, ಗೆಳೆಯರೋ, ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳೊ, ಜೀತದಾಳುಗಳೊ ಇದ್ದು ಅವರು ಹೇಳಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಲಿತರ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

* ಬೇಲರ ಭೈರ ಕದ್ದು ಹೆಂಡ ಕಾಯಿಸುವುದು, ಕಿಲಿಸರ ಮಾರ್ಕನಿಗೆ ಮೂರು ನಾಮ ಹಾಕುವುದು, ಗಂಗ ಹುಡುಗ ಭೂತದ ಭೀತಿಯಿಂದ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುವುದು, ಹೊಲಗೇರಿಯ ಕೊಳಕು, ಬಡಕಲು ನಾಯಿಗಳು, ಬೆಳಗಿನ ಬಿಸಿಲು ಕಾಯಿಸುತ್ತ ಹೇನು ಕೂರೆ ಕುಕ್ಕುವ, ಹೊಲೆಯರು ಗುತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು, ಗುತ್ತಿ ಪೋಲೀಸರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು, ಕಲ್ಲೇಗೌಡರ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರಕಾರ ಇಜಾರದ ಸಾಬು ಸಣ್ಣಬೀರನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹುಣುಸೆ ಬರಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಗುತ್ತಿನಾಯಿ ಹುಲಿಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದು, ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಕುವೆಂಪು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ, ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಪಾತ್ರಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಒಳತೋಟಿ, ಘರ್ಷಣೆ, ಕಳವಳ, ವ್ಯಥೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಪದರಗಳು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

*ಹೂವಯ್ಯ-ರಾಮಯ್ಯ-ಸೀತೆಯರ ಪ್ರಣಯ ತ್ರಿಕೋಣ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಪಡುವ ವ್ಯಥೆ, ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಂಗಮ್ಮನ ದುಃಖ, ಮುಕುಂದಯ್ಯ-ಚಿನ್ನಮ್ಮರ ಮಾನಸಿಕ ಏರಿಳಿತ, ಚಂದ್ರೇಗೌಡರ ಆಕ್ರೋಶ, ಸಿಂಗಪ್ಪಗೌಡರ ಕುತಂತ್ರ, ಟೈಗರ್ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ನೋವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸು ತೆರೆದು ವಿವರಿಸುವ ಕುವೆಂಪು ಪ್ರತಿಭೆ, ದಲಿತರ ಬದುಕಿನ ಹೊರಮೈಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಆಂತರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯದೆ ಹೋಗಿದೆ.
*. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಲ್ಲಿ ಹೂವಯ್ಯ-ರಾಮಯ್ಯ- ಸೀತೆಯರ ಪ್ರಣಯ ತ್ರಿಕೋಣ ಇರುವಂತೆಯೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಹೊಲೆಯರ ಗುತ್ತಿ-ಬಚ್ಚ-ತಿಮ್ಮಿಯರ ಪ್ರಣಯ ತ್ರಿಕೋಣವಿದೆ. ಹೂವಯ್ಯ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದಂತೆ, ಸೀತೆ ಹೂವಯ್ಯನನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಗುತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಂತೆ ತಿಮ್ಮಿ ಗುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಳು. ಸೀತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೂವಯ್ಯನಿಗೆ ರಾಮಯ್ಯ ಅಡ್ಡಬರುವಂತೆ, ತಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಗುತ್ತಿಗೆ ಬಚ್ಚ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಣಯ ತ್ರಿಕೋಣದ ಪರಿಣಾಮ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಆದರೆ ಹೂವಯ್ಯ- ರಾಮಯ್ಯ-ಸೀತೆಯರ ಪ್ರಣಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾತ್ರಗಳ ಪೂರ್ಣ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ, ಗುತ್ತಿ-ಬಚ್ಚ-ತಿಮ್ಮಿಯರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ, ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ನಿಚ್ಚಳ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ-ಟೈಗರ್ ನಾಯಿ ಹಾಗೂ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗುತ್ತಿ- ಹುಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗ, ಟೈಗರ್ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನಿಗೆ ಜೀವವಾಗಿದ್ದಂತೆ, ಹುಲಿಯನೂ ಗುತ್ತಿಗೆ ಜೀವವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯ-ಗುತ್ತಿ ಸಂಬಂಧ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಟೈಗರ್-ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ಸಂಬಂಧ ವರ್ಣಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕುರ್ಕ ಕಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಹುಲಿಯ ತೀವ್ರ ಘಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೇನು ನಡೆಯಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿದ ಗುತ್ತಿ ಹುಲಿಯನನ್ನು ಹೊತ್ತು. ಸೇನಾನಾಯ್ಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ದು ಹಾಕಿ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಸಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಲು ಹುಲಿಯನಿಗೆ ಜೀವಬಂದಿತ್ತು. ತಾನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿ ಕದ್ದು ತಂದಿದ್ದ ತಿಮ್ಮಿಯೇ ತನ್ನ ಹುಲಿಯ ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣ ಎಂದು ಗುತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿ "ಸನಿಮುಂಡೆ ನಿನ್ನದೆಸಿಂದ ನನ್ನ ನಾಯಿನೂ ಹೋಯ್ತಲ್ಲಿ ಯಾವ

ಇಸಗಳಿಗೇಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆಯೋ ನೀನು ನನ್ನ ಹುಲಿಯನ ತಿನ್ನಾಕೆ" ಎಂದು ಬಯ್ದಿದ್ದ. ಮುಕುಂದಯ್ಯನಿಗೆ ಹುಲಿಯನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅತ್ತಿದ್ದ ಇಂಥ ನಾಯಿಯೊಂದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸತ್ತಾಗ ಗುತ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗಿರಬೇಕು? ನೋವಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಸಂದರ್ಭ ನಿಜಕ್ಕೂ ಊಹಾತೀತ, ಕುವೆಂಪು ಹುಲಿಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ, ಹುಲಿಯನ ಸಾವಿನಿಂದುಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಗುತ್ತಿಯ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ಟೈಗರ್ ಸಾವಿನ ಪ್ರಸಂಗವಾದರೂ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಹಳೆಯ ಪಂಚೆಯೊಂದನ್ನು ಟೈಗರ್‌ಗೆ ಸುತ್ತಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೂಳಿ, ದುಃಖಿಸುವ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಹೊಲೆಯರ ಭೈರನು "ನಾಯಿಗಾಗಿ ಈ ಪಾಟಿ ದುಃಖಿಸಿದವರುಂಟೆ" ಎಂದು ಆಶ್ಚರಪಟ್ಟಿದ್ದ. ಟೈಗರ್ ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂದೆ ಬಾರ ಹೃದಯದಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಆಕಾಶದತ್ತ ಕತ್ತು ಹೊರಳಿಸಿದಾಗ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಟೈಗರ್‌ನ್ನು ಕಂಡು ಅದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬಾವಿಸಿ ಪುಲಕಿತನಾದ ಇದೇ ರೀತಿ ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖಿಸುವ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮತ್ತು ಮಗನ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಭೈರನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಿತಿ, ಧೋರಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ನಿಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತವೆ.

ತಿಮ್ಮಿ-ಗುತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಓಡಿಹೋದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಒಂದು ಜೀತದಾಳು ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದಾಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಲೇಗೌಡರಿಗೆ ಬರಬಾರದ ಸಿಟ್ಟುಬಂದು ಸಣ್ಣಬೀರನನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಸಿ ಇಜಾರದ ಸಾಬಿಯಿಂದ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಹೊಡೆತ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಸಣ್ಣಬೀರ ಆ ನೋವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರ. ಇಲ್ಲಿ ದುರಂತವೆಂದರೆ ಯಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಣ್ಣಬೀರನನ್ನು ಇಂಥ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದೆಯೋ ಅಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟುಬರದೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಇಜಾರದ ಸಾಬಿಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂದದ್ದು. ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕಾರ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತದೆ.

* ಸಣ್ಣಬೀರ ಇಜಾರಸಾಬಿಯ ಬೆರಳು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಲವಾದ ಏಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗುತ್ತಿ ದೇಶಾಂತರವಾಗಬೇಕಾಯಿತು.ಇಲ್ಲಿ ಸೇಡಿಗೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಣ್ಣಬೀರ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಾತ್ರ ಜೀವಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಂದರ್ಭ ಕಾದಂಬರಿಯ ದೀರ್ಘ ಹರಹಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.
*ದಲಿತ ಪಾತ್ರಗಳು ಕೇವಲ ಹೆಂಡ-ಮಾಂಸ-ಕಾಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿರದಲ್ಲಿಯೆ ಬದುಕಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೆ, ಘರ್ಷಿಸದೆ, ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ.
*ಕುವೆಂಪು ಒಡೇರದಿಣ್ಣೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ದಲಿತರ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಹೊರತು, ಹೊಲೆಯರ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೋಡಲಾರರು.
ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಶೋಷಣಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಕಲ್ಪನೆಯೂ, ನಿಚ್ಚಳ ಧೋರಣೆಯೂ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆದರೆ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಅಂಥ ಧೋರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗ, ಅಥವಾ ಒಂದು ಮಟ್ಟದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಲೇಖಕ ಮತ್ತೊಂದು ಮಟ್ಟದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸದೆ ಹೋದಾಗ? ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯೂ ವರ್ಗಹಿತಾಸಕ್ತನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಸೂರಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ನಿಚ್ಚಳ. ಕುವೆಂಪು ದಲಿತ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಇಂಥ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯ ಆರೋಪದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ.
ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿಯ ಓಬಯ್ಯ ಹರಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜೋಯಿಸನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಬಳಲಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ನೀರಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ತಂಬಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಾಳೆಕೀತನಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ಜೋನೆ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಂದಿಡುತ್ತ ಮೈಲಿಗೆಯ ಭೀತಿಯಿಂದ ದೂರನಿಂತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಓಬಯ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ 'ಕಚ್ಚಿ ಕುಡಿಯಬೇಡವೋ ಎತ್ತಿ ಕುಡಿ' ಎಂದು ಓಬಯ್ಯನಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಕುಡಿದು ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮುಖದ ಮೇಲೆಲ್ಲ ನೀರುಬಿದ್ದು ಅವಾಂತರವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹುಡುಗರು ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತಾಳಿದರು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಶೂದ್ರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹುಡುಗರಿಗೆ) ಹಿರಿಯರು ಕಲಿಸಿದ್ದ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮತ್ತಿನಿತು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು' ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರು, ಚಂದೇಗೌಡರ ಕಿರಿಯಮಗ ವಾಸು ಹೊಲೆಯರ ಭೈರನ ಮಗ ಮಾಂಸದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಮರಿಗಳನ್ನು ಕದ್ದನೆಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಬೇಲರವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಒನಕೆಯಿಂದ ಹಿಟ್ಟು ಕುಟ್ಟುವಂತೆ ಗಂಗನ ಮೈ ಗುದ್ದಿ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ, 'ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಲರವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಹಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೆಗಣಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಹಿತ್ತಲಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು' ಎಂದಾಗ ಯಾವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡಿ, ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭ ಹೊಲೆಯರ ಮಂಜ, ತಿಮ್ಮ, ಸಿದ್ದ, ಭೈರ ವಾಲಗ ಊದುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಗೌಡರ ಮನೆಯ ಕಾಡು, ತಿಮ್ಮು, ಧಮ್ಮು ಮುಂತಾದ ಹುಡುಗರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹ.
"ಹಳೆ ಮನೆ ಭೈರನ ಕೈಲಿ ಮದುವೆ ವಾಲಗ ಊದಿಸ್ತಾರೇನೋ ಯಾರಾದರೂ" ಎಂದಿದ್ದರು,
*ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಕೀಳು ಜಾತಿ ಹೊಲೆಯನ ವಾಲಗ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗೌಡಿಕೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಮಸಿ ಬಳಿದಂತಾಯಿತೆಂದು ಮುಖ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು "ಥೂ, ಬನ್ನಿರೋ ಈ ಬಾಡು ತಿನ್ನೋರ ವಾಲಗ ಏನು ಕೇಳಾದು" ಎಂದು ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಹೊರಟು

ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹುಡುಗರು ಶೂದ್ರರನ್ನು ಕಂಡು ಜಿಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡಾಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಶೂದ್ರರ ಹುಡುಗರು ದಲಿತರನ್ನು ಕಂಡು ಅಸಹ್ಯಪಡುವಾಗ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಯಾಕೆ?

*ಕಲ್ಲೇಗೌಡರು ತಿಮ್ಮಿ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸಣ್ಣಬೀರನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಮಹತ್ತರ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಭೂ ಮಾಲೀಕನೊಬ್ಬ ಜೀತದಾಳಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ಹಲ್ಲೆ ಅಮಾನುಷ ಹೇಯ! ಇಚಾರ ಸಾಬಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ಬೀರ ವಿಲಿ, ವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ದೊಡ್ಡ ಬೀರ ಕಲ್ಲೇಗೌಡರ ಮುಂದೆ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು ಮಗನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಣ್ಣ ಬೀರನ ಒದ್ದಾಟವೇ ಆಗಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಬೀರನ ದೈನ್ಯವೇ ಆಗಲಿ ಕಲ್ಲೇಗೌಡರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕದಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು.

*ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ದೇವಯ್ಯ "ಆ ಬಡ್ಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆನ್ನು ಮುರಿಯೊ ಹಾಂಗೆ ಒಂದೆರಡು ಬೀಳಲಿ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದ ಸೇಸಿ ಹೀಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಜಾರದ ಸಾಬಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇಜಾರದ ಸಾಬಿ ಕೈಲಿದ್ದ ಹುಣಸೆ ಬರಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡಿದಳು. ಇಂಥ ರೌದ್ರ, ಭಯಾನಕ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸೇಸಿಯ ತಾಯ್ತನದ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು ಅನುಚಿತ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀತದಾಳೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಹಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಿರಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರು ಅನುಕಂಪನೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಹಲ್ಲೆಗೆ ಕಾರಣರಾದ ಕಲ್ಲೇಗೌಡರನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಧೋರಣೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇಂಥ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುವ ಸೇಸಿಯ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಲೇಖಕರು "ದುರಾಲೋಚನೆ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

*ಜೀತ, ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಂದು ಮುಖವಾದರೆ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ. ಕುಳವಾಡಿ ಸಣ್ಣ ಮಗಳು ಪುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಣವೆ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಕೆಡಿಸಿದಾಗ ಲೇಖಕರು ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

"ತಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಶುಚಿಯಾದ ಚೀನಿ ನಾಯಿಗೂ, ಪುಟ್ಟ ಸಮೇತ ಉಳಿದ ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮರಿಗಳನ್ನು ದದ್ದು ಹಿಡಿದು ವಿಕಾರವಾದ ಬೀದಿ ನಾಯಿಗಳಿಗೂ ಹೋಲಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರ ಹೀನೋಪಮೆ ಖಂಡನೀಯ, ಅಲ್ಲದೆ ದಲಿತ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಭಂಗಕ್ಕಿಂತ ಗೌಡರ ಹುಡುಗನ ಪಾವಿತ್ರತೆ ಹಾಳಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಲೇಖಕರ ಕಳಕಳಿ ಇಡೀ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಸಿ ಬಳಿದಂತಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಗುತ್ತಿ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಪತ್ರ ತಲುಪಿಸಲು ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಹತ್ತಿರ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಅಂತಕ್ಕ ಸೆಟ್ಟಿತಿ ಮನೆಯ ದೋಸೆಯ ಕಂಪಿನ ವಾಸನೆಗೆ ಸೋತು ದೋಸೆ ಗಿಟ್ಟಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಬಂದ. ಅಂತಕ್ಕ ಸೆಟ್ಟಿತಿ ಒಳಗಿದ್ದಳು. ಅಂತಕ್ಕನ ಮಗಳು ಕಾವೇರಿ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹುಡುಗಿ ಗುತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊರಬಂದಳು. ಗುತ್ತಿ ಹೊಲೆಯನಾದರೂ ಕೆಂಪಗಿದ್ದ. ಕುಳ್ಳಾದರೂ ಕಟ್ಟು ಮಸ್ತಾಗಿದ್ದ. ಅವನೂ ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ಕಾವೇರಿಯೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಕಾಮ ಜಾತಿ ಮತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಹೋಗಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಅಥವಾ ಆ ರೀತಿ ನಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪೋಣ. ಆದರೆ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡ ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಯುವಕನಿಗೂ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮನಸ್ಸು ಹೊಯ್ದಾಡದೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮನಸ್ಸು ಹೊಯ್ದಾಡಲೇ ಇಲ್ಲವೆ. ಆದರೆ ಕಾವೇರಿ ಗುತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುತ್ತಿ "ಅತ್ಯಂತ ಕೊನೆಯ ಕೀಳು ಜಾತಿಯವನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಹರೆಯದ ಕೊಂಬಿನ ಹೋರಿ ಮಿಗವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ನೋಡುವಂತೆ ನೋಡಿದಳು. ತನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಮಾನವೀಯವಾದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಭಾವನೆಯ ಸುಳಿವು ಸರ್ವದಾ ಅಸಂಭವ ನಿಸರ್ಗ ವಿರುದ್ಧ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅಸಾಧ್ಯ"

ಕಾವೇರಿ ಗುತ್ತಿ ಸಂಬಂಧ ಅಸಂಭವ ಎನ್ನಲು ಹರೆಯದ ಕೊಂಬಿನ ಹೋರಿ-ಹಂದಿ

ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಲ್ಲೂರು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದೇವಯ್ಯನೂ ಇದ್ದ. ಅವನ ಕಾಪು, ಕುಡಿ ಮೀಸೆ, ಹೊನ್ನುಂಗುರದ ಬೆರಳು, ಎತ್ತರದ ಬಲಿಷ್ಠ ಭಂಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಐತಾಳರ ಹೆಂಡತಿ "ಅವನು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇತ್ತ ತಿರುಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮೇಲೆಯೂ ಏನಾದರೊಂದು ನೆವಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವನತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಹಾರುವರ ಗಂಡಸರ ನಡುವೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟನು ಎದ್ದು ದೇವಯ್ಯನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲಂತೂ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗಿದ್ದ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ್ದಳು. ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ದಲಿತ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ನಿಸರ್ಗ ವಿರೋಧಿ, ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಆಗುವುದಾದರೆ, ಅದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಗೌಡರ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಅದೂ ಅಸಾಧ್ಯ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆ?

ದದ್ದು ಹತ್ತಿದ ಬೀದಿನಾಯಿ, ಹಂದಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳೇಕೆ ಸ್ಫುರಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

"ಯಾರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದಲಿತರೆಂದು ಕರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ".

ಕುವೆಂಪು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜಾತಿ ವಿರುದ್ಧ ಬರವಣಿಗೆಯಾದರೂ ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಾಹಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆಯೆ ಹೊರತು ಅದೇ ಜಾತೀಯತೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಗೌಡ ಲಿಂಗಾಯುತನ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿ ಕಲ್ಲೇಗೌಡರಿಂದ ಏಟು ತಿಂದ ಹೊಲೆಯರ ಸಣ್ಣ ಬೀರ ಕಲ್ಲೇಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಚಂದೇಗೌಡರ ಕಚ್ಚೆ ಹರುಕತನಕ್ಕೆ ಬಲಿಪಶುವಾಗುವ ಗಂಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸೇರೆಗಾರನಂಥ ಕೆಳಜಾತಿ ಗಂಡಿನ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿದ ಗೌಡತಿ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕುಲದ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮಯ್ಯ ಪ್ರಾಣ ತೆರುತ್ತಾನೆ ಏಕೆ?
ಬದುಕಿನ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶೆ ಎರಡೂ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗೇಡಿ ಎಂಬುದು ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಅಣ್ಣೇಶ್ ಪಿ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಬಿ.ಎಸ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ. ಫೋನ್: 9880304338